

Prejeti se sprejemajo in velja
ris:opna vrsta:

3 kr., da se tiska 1krat.

12 " " " " 1 " " "

15 " " " " 3 " " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

ne se vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

N. ročnino prejema opravištvu
(administracija) in skat edicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. -- kr
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na domu pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice
št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Meščanje!

Naši kandidati za mestni odbor so:

Za **III. razred**, ki voli v ponedeljek 25. aprila:

Dr. Karel Bleiweis, primarij bolnice.
Vaso Petričič, trgovec in hišni posestnik.
Peterca France, hišni posestnik in trgovec.

Goršič France, hišni posestnik.
Stupica Ignacij, prodajalec moke.

Za **II. razred**, ki voli v torek 26. aprila:

Potočnik France, stavbni svetovalec v pokoji.
Grasselli Peter, deželni odbornik in hišni posestnik.

Bajer Alojzij, c. kr. računski revident in hišni posestnik.
Klemenčič Ferdinand, ingénieur.

Za **I. razred**, ki voli v sredo 27. aprila:

Fortuna France, trgovec in hišni posestnik.

Dr. Alfons Moše, odvetnik.

Národní centralni volilni odbor.

Kmetje pa liberalci.

Dokler so še liberalci gospodovali v našem cesarstvu, spominjali so se kmeta le tedaj, kadar so njegov denar potrebovali. Zdaj pa, ko so zgubili prejšnjo veljavo, štulijo se, kakor da bi bili najboljši prijatelji kmečkega prebivalstva. Ni še dolgo tega, ko so kmete hujskali zoper sedanjo večino državnega zbora, češ, da je ona kriva večjega zemljišnega davka, ki ga bodo morali v nekaterih deželah plačevati. Kmetje se povsod najhitreje zdramijo, ako se jim pravi, da gre za denar, zato se je začelo po nemških deželah valed omenjenega hujskanja živahno gibanje med kmeti, ki so se v ljudskih shodih shajali, da bi se posvetovali o koristih in potrebah kmečkega prebivalstva. Najprej so bili taki shodi v Gorenji Avstriji, kjer so se liberalci na vse moči napenjali, da bi bili poštene konservativne poslance pri ljudstvu spravili ob zaupanje ter jih prisili poslanstvo odložiti. Pa vse to prizadevanje je bilo zastonj in kmečko prebivalstvo je svojim državnim poslancem izreklo svoje zaupanje.

V ponedeljek so bili tak shod kmečkih prebivalcev dolnje-avstrijskih sklicali tudi na Dunaji v Schwenderjevem kolizeji, kjer se je bilo zbralo okoli 4000 ljudi. Mislili so, da bode imel boljši vspeh za liberalce kakor enaki shodi v drugih nemških deželah, pa so se hudo zmotili. Kmetje so očitno in glasno izrekli, da o liberalni stranki nečejo nič vedeti, ker je vse njeno ravnanje merilo le na to, da izmolze in na beraško palico pripravi kmečki stan.

Dotični govori bili so jako zanimivi in podučljivi. Vlada je bila ta shod dovolila le s to pogojo, da smejo pri njem govoriti le kmetje, nikakor pa ne advokate ali državni poslanci. Ko je predsednik župan Riegler to zbrani množici naznanil, je glasovitega kričarja Schönererja tako spravil po konci, da je zbornico zapustil. Ravno to je za njim storil državni poslanec Fürnkranz, ki bi bil tudi

rad pred kmečkimi poslušalci razkladal svojo politično modrost. Jako bi bilo želeli, da bi bili Schönerer in Fürnkranz in ž njima tudi še mnogi drugi liberalni poslanci ostali v dvorani ter poslušali pritožbe in želje kmečkega ljudstva. Oni bi bili pri tej priliki zvedeli, da kmetje zahtevajo še veliko ojstreje ravnanje proti liberalcem, kakor pa konservativni nemški poslanci. Oni tirjajo postavo, po kateri bi se zemljiša ne smela več samovoljno na drobno razkosovati. Oleruška postava, ki jo je letos sklenil državni zbor, se zdi nemškim kmetom še vse premeška in preveč prizanesljiva, ako bi šlo po njihovi volji, morala bi biti ta postava še veliko ojstrejši. Dalje tirjajo, da kmetje ne smejo imeti pravice podpisovati menjic, ker mnogi na ta način napravijo vse svoje premoženje, in da naj se občinam zopet podeli pravica revnim ljudem zabranjevati možitev in ženitev. Tudi legaliziranje pisem jim silno preseda in po njihovem mnenju naj bi se dala županom pravica pisma do 1000 gld. vrednosti potrjevati. Tudi borzni davek, kakor ga je nasvetoval g. Obreza, se zdi kmečkemu ljudstvu premajhen, in ako bi šlo po njih volji, moral bi ta davek silno velik biti ter se ob enem vpeljati progresivni prihodninski davek.

To so jako važne reči, ki morajo zaupanje imenitnih in bogatih družin do liberalne vlade do dna uničiti. Liberalci zdaj vedo, da kmečko ljudstvo zanje nikakor ne mara, in da veliko bolje ve, kje ga čevelj žuli, kakor pa njegovi liberalni zagovorniki. Kmetom se sicer očita, da so neumni, in da malo umejo svojo korist; toda niso tako zabiti ne, kakor nekteri ljudje mislijo, in zlasti dejanske razmere bolje poznajo, kakor najbolj učeni profesorji in najbolj zanesljivi advokati. Liberalizem je med našimi kmeti v kratkem času svojega obstanka napravil toliko nezgod in nadlog, da so jih kmetje naposled morali zapaziti. Osemletno šolstvo, čedalje višji davki in še mnogo drugih reči, je kmetom oči odprlo, da so začeli spo-

znovati njih slabe nasledke. In v tem trenutku, ko so začeli vse to spoznavati, je njih poštenje vskipelo, da so se odločno nasproti postavili ljudem, ki so jim ves ta blagor pripravili. Ko bi naši liberalci ne bili tolikanj enostranski in samopridni, bi si ravnanje kmečkega prebivalstva k srcu vzeli, in vse svoje moči obrnili na to, da popravijo škodo, ki so jo za časa svojega vladanja prizadejali našemu kmečkemu ljudstvu. Tako pa so vsi ti glasi za nje le bob v steno, in ko bi danes zopet dospeli na državno krmilo, bi gotovo ne bili nič drugačni, ter bi se podvizali še to pokvariti, kar dozdej še niso mogli!

E pur si muove!

„In vendar se vrti!“ — rekel je boje Galilei tistim, ki so ga zavračali in mu hoteli dozati, da zemlja mirno stoji in da se ne vrti; on pa je vse njih dokaze mirno poslušal, končno pa vskliknil: „in vendar se vrti.“ Da se zemlja vrti, o tem danes ni dvoma več, vsi učenjaki to priznavajo, samo naši avstrijski nemško-liberalci ali „ustavoverci“ tega ne morejo zapopasti in nečejo verjeti. Kajti zemlja se ne vrti samo okoli svoje osi, vrté se okoli zemlje tudi ideje, ki človeško družbo navdajajo in vodijo. Zemlja se je presukala tako, da svojega središča nima več v Parizu, ampak v Berlinu. Ker se je pa solnce politične moči in zavednosti pomaknilo dalje proti iztoku, začelo se je tudi po slovanskih zemljah bolj in bolj daniti, Slovani so se zbudili in stopajo na pozorišče. Probujenje avstrijskih Slovanov, slavna slovansko-turška vojska, osvobodjenje južnih Slovanov, okrožnica sv. očeta o slovanskih apostolih Cirilu in Metodu, vse to so prikazni ene in iste resnice, da „Slovan prihaja na dan“, da se je zemlja v duševnem oziru toliko zavrtela, da bodo Slovani kmalo na površji svetovne zgodovine stali. Naši nemcemani ali „ustavoverci“ (pri nas nemškutarji

imenovani), v nemško-birokrat čnem duhu izgojeni, pa nikakor nečejo verjeti, da se časi spreminjajo, da se zemlja vrti, da je prišlo solnce tudi do Slovanov, kakor so prerokovali naši pesniki, — oni so okameneli v svojih nazorih, da mora Slovan na veke tlačan in zaničevan državljan druge vrste ostati, da njegov jezik nikdar ne sme do veljave priti. Ti ljudje v svoji slepoti ne vidijo velikanskih sprememb, ki so se izvršile v nekdanji Turčiji, kjer so se osvobodili in novo življenje pričeli Bolgari in Srbi, ne vidijo velikega napredka pri drugih Slovanih, oni ostanejo pri svoji trmi, da se avstrijskim Slovanom ne sme nič dovoliti, da mora Avstrija nemška ostati, da mora vse njeno duševno življenje biti nemško, da se mora mladina izgojevati nemški, da se mora uprava vršiti in voditi s pomočjo nemškega jezika. Da so Bolgari postali iz sužnjeva svoboden narod, da Srbi gredo slavni bodočnosti naproti, nemškutarji tajé; da je Avstrija posedla Bosno, bi najraje utajili, ko bi mogli; da Rusi, Poljaki, Čehi, Slovaki, Slovenci in Hrvati velikaansko-napredujejo v vedah in umetnostih, nemškutarji tajé; da so slovanski jeziki že toliko izobraženi, da zmorejo služiti v vseh uradih in po najvišjih šolah, to vse nemškutarji tajé; z eno besedo, oni bi najraje celó vtajili, da se zemlja vrti.

Pa kaj jim koristi tajiti, ko jih pa dogodki tako jasno na laž postavljajo, ko jim od vseh strani na ušesa doni: „e pur si muove — in (zemlja) se vendar vrti!“

Ni še deset let od tega, kar so ti birokrato-liberalci in njih judovski časnikarji v svet trobili o Čehih in českih zahtevah ravno v takem zaničljivem tonu, kakor zdaj o nas Slovincih pišejo, da je česki narod neveden, njegov jezik nerazvit in nesposoben za srednje in više šole.

Vkljubo temu pa so se začele odpirati česke srednje šole, ter se dobro obnesle, odprlo se bo zdaj česko vseučilišče v Pragi, in upati je, da bo tudi to na sramoto postavilo nemškutarške laži, da Čehi nimajo sposobnih profesorjev, da bo znanost škodo trpela po

česki univerzi, da se bodo česki študentje sami raje v nemške visoke šole upisovali itd. Hitrim korakom napreduje česka literatura, brzo si pridobiva jezik česki veljavo v šolah in uradnih, in kmalo bodo morali nemškutarji priznati, da so česke dežele za nemštvo zgubljene.

Da si Čehi priboré ravnopravnost, to koristi tudi nam Slovincem; kajti s tem je uničena iluzija birokrato-centralistov, da mora biti Avstrija nemška, s tem je zid predrt, nadvlada nemškega jezika postane nemogoča in naredi se prostor tudi za nas Slovence. Brez dvoma bodo naše zahteve še en čas odbijali in smešili, vendar se ne bodo mogli dolgo upirati, ker bodo dejanski razlogi proti njim govorili. Pomisliti je tudi, da se našim težnjam ne upirajo toliko pravi Nemci v Solnogradu, na Tirolskem in v obeh Avstrijah, ampak najbolj zagrizeni sovražniki naše ravnopravnosti so bili od nekdanjih Nemci in moravski judje in nemškutarji. Ako se česko vprašanje tako reši, da bodo ti fanatični psevdonemci ugnani in ukroteni, potem tudi slovenske želje ne bodo več nahajale tako odločnega nasprotstva. Kakor skala sredi šumečih morskikh valov, tako stoji česki narod sredi nemškega naselenja, ob severu, zapadu in jugu butajo vanj grmanski valovi, vendar se ne vda, ampak vedno krepkejši postaja. Ali ni tudi to dokaz, da prihaja slovanski dan, da Slovani stopajo na pozorišče, vedno bolj zavedni, vedno bolj krepki in odločni? Tudi pri Slovincih se narodna zavest vedno bolj utrjuje, tudi oni so v neprestanih bojih toliko krepki postali, da bodo zamogli na braniku stati zoper germanstvo in lahonstvo, ter braniti slovanski jug, da se bo ta zamogel razvijati v narodnem duhu, neoviran po napadih in spletkah prodirajočega in na izhod silečega zapadnjaštva.

Tudi Madjari se motijo, ako mislijo, da slovanska ideja v ogerskih mejah ne bo mogla napredovati, da jo bodo siloma zadržali. Duh se v telesne sponse ukovati ne dá; vrhu tega pa postajajo Slovani, odkar so spoznali svoje število in svojo moč, vedno bolj ponosni, niso

več oni ponižni, pokorni, potrpežljivi trpini, ko nekdanj, toraj se tudi madjarske surovosti dolgo več bali ne bodo. Kakor je bilo prej abotno, misliti, da mora biti vsa Avstrija nemška, tako je tudi abotno, misliti, da mora biti na pol nemška, na pol madjarska. Slovanski narodi si bodo enakopravnost priborili, naj se Madjari in Nemci še toliko upirajo. Bolj pametno bi storili, ko bi dobrovoljno potrdili in odobrili, česar itak zabraniti ne morejo; vsaj bi se ognili smešnosti, ki si jo bodo zaslužili v svetovni zgodovini, češ, da so hoteli v svoji otročji trmoglavosti ustaviti koló svetovne zgodovine, da so vkljub toliko jasnim dokazom, da se zemlja vrti, vedno le vpili: „ona se ne vrti, ker se ne sme vrteti, mi jej tega ne dovolimo!“

Politični pregled.

V Ljubljani 22. aprila.

Avstrijske dežele.

Na Dunaji zbrani dolenje-avstrijski kmetje so sestavili svoj **kmečki program** v 18 točkah, in te so: 1. Ojstra postava zoper oderuhe, 2. kmet ne sme menjic podpisavati, 3. kmečki grunti se ne smejo razkosavati, 4. pri eksekutivnih dražbah se mora kmetu toliko pustiti, da bo živeti zamogel, in to se mu ne sme nikdar prodati, 5. zemljiške prepire naj razsojujejo mirovne sodnije, sestavljene iz kmetov, brez advokatov, in zoper te razsodbe ni pritožbe, 6. red povérenja ali legaliziranja se mora preurediti; 7. razprave o dedščinah naj doženejo cesarski sodniki; 8. pri prepisu kmetij od očeta na sina ali dediča naj cesarska taksa ne preseže 1 odstotek; 9. red za eksekutivne dražbe naj se preuredi; 10. naj se naredi postava zoper postopače; 11. volilni red naj se preuredi in naj se odpravi volilna predprava trgovinskih zbornic in velikega posestva; 12. dac naj pobira država sama, ter naj ga ne daje v najem; 13. šolsko breme naj se olajša, osemletno šolanje naj se odpravi ali omeji, učitelje naj imenujejo krajni

Okrožnica o prvih slovanskih prosvetiteljih.

(Dalje.)

Ni dvombe, da je bil pogovor o poklicu apostoloma najljubši, ker tega bilo je prepolno njuno srce. O tem pogovarjata se na popotovanji v Rim, kakor nekdanj v Bizancu in na potu na Moravsko. Gotovo je, da še posebno nista pozabila za časa boleznj Cirilove pomisliti, kaj pač bode, ako Bog k sebi pokliče Cirila. In v resnici nam pravijo spominki starodavnj, da je Ciril, sluteč zadnje ure življenja svojega, bratu nekako tako-le govoril: Brate moj, čas je, da se ločiva; jaz grem k Bogu, da dam odgovor o življenju svojem; ti pa ostaneš še na svetu, da delaš in se trudiš. Vem, da obema svet mrzi; vem, da se je tebi priljubila samota olimpijska in da bi se najraje tje kaj vrnil; toda brat, zaklinjam te pri telesu maternem, ki naju je nosila, ne stori tega, ne zapusti čeda, katero nama je izročil Bog; znano ti je, da jej preté hude nevarnosti, ker ima malo prijateljev, a mnogo protivnikov, ki bi jo radi strli in vpregli v svoj jarem. Nadaluj sveto delo, ki bo tebi v izveličanje in glej, da najdejo Slovani v veri in sveti jedinstvi ono moč, s katero jedino jim je mogoče premagati ovire sveta. Gotovo odgovoril

je brat bratu solzeč se in navdušen: Umiri se brat; res je, da s teboj izgubim več nego polovico svoje duše in moči, — ti si mi bil dozdaj vzor; ali ne boj se, nadaljevati hočem delo tvoje, ti pa prosj Boga, da priteče v pomoč slabosti in revščini moji ter da si reši narod svoj, kterega je s sveto krvjo svojega sina pozval k svobodi in sreči. — Umirjen in potolažen obrne se sveti Ciril k Bogu s krasno molitvijo, katero je zajel iz presvetega srca Jezusovega, ker ta molitev je očevidni odziv one molitve, s katero se je obrnil Jezus pri sv. Ivanu (17) k večnemu Očetu, da naj bodo izveličani vsi, ki vanj verujejo, da se združijo in složijo v jedinstvi, kakor on in Oče njegov ž vira in delujeta jedina na veke. Sveta je molitev, katero naj ima vsak kristijan vedno pred očmi, katero naj promišljuje ter življenje svoje po njej vrejuje, kakor je delal sv. Ciril, ko je molil iz globočine svoje duše: „Mogočni Bog, ki si vstvaril vse vrste angeljske in moči brezštevne, ki si razpel nebo in osnoval zemijo, ki si vse iz nič prevel v življenje; Bog, ki poslušáš vsakega, ki izvršuje tvojo voljo, se tebe boji in izpolnjuje zakone tvoje, poslušaj molitev mojo in ohrani verno čedo, svojo, kateri si v pastirja odločil mene nesposobnega in nevrednega služabnika svojega. Reši nas brezbožne in poganske zlobe, ki se gajusj tebi; razširi sveto cerkev svojo, zateri

v njej razkol in združi vse v sveti jedinstvi; probudi v njej ljudi plemenite, jedine v pravi veri; nadahni njih srca z duhom Sina svojega, ker ti si nas nevredne pozval oznanjevati besedo božjo, da se trudimo in z blagimi deli poveličujemo. Tebi izročim vse, ki si jih meni izročil, brani jih ti s silno svojo desnico, vzemi jih v varstvo svoje, da vsi hvalijo in slavé Očeta, Sina in sv. Duha!“ Po tej molitvi poljubita se brata, Ciril loči se od pričujočih ter zaspi v miru. — Ni ga človeka, ki bi, čuvši to molitev, ne vskliknil: o molitev sveta! katero naj vsaki Slovan, ki čuva vero svojo neoskrunjeno, hrani v spominu ter naj jo ponavlja vsaki dan s pobožnim srcem. O ljubezen čista, ki se preseli v večnost, da se na žaru srca božjega vedno bolj razgreva ter za nas deluje! O sveti Ciril, moli za nas! ti vživaš sedaj v jedinstvi z Bogom večno blaženost, in vse bolj ceníš ono jedinstvo v veri, katero si nam priporočal s tako odločnostjo na svetu. Moli za nas, da nam Bog ne odtega dalje te svete jedinstvi, ker le v njej je pogoj rešitvi naši na onem, a podlaga sloge in medsobojne ljubezni na tem svetu; v njej je jedino poroštvo one prosvete, svobode in čednosti, s katero jedino nam je mogoče doseči više namene.

(Dalje prih.)

šolski sveti; 14. pravica, pričeti obrtnijo, se ne sme nikomur dati brez dovoljenja občine; 15. ženitev se ne sme vsakemu dovoliti, konkubinat se ne sme trpeti; 16. naj se napravijo sirotišnice za stare in mlade; 17. pritožbe zoper previsoko vcenitev zemljišč naj se vestno prevdarijo in uslišijo; 18. naj se uvede borzni davek in dohodkom primerni dohodninski davek.

To so čisto pametne in poštene zahteve, katere nam pričajo, da tudi dolenje-avstrijski kmetje niso z liberalci enih misli.

Izvirni dopisi.

Iz Štajerskega, 20. aprila. (Velikonočne misli.) Ni ga menda človeka, ki bi res sam za se ničesar ne mislil, ter prepuščal, da bi to zanj delali drugi. Jaz bi se predznil celó trditi, da se zdaj marsikje že preveč, dočim se še na drugi plati premalo misli, in tudi meni so se vrinile nekatere v glavo, katere izročam tu belemu papirju.

Pravim, da se zdaj mnogo misli. To sem hotel reči, da družih ne omenjam, o naših kmetih. Da bedne duše, ki se s trudom in težavo vkarjajo s pridelovanjem sebi in drugim potrebnega živeža, ki morajo poleg drugih dolžnostij, ki jih njim država naklada, prenašati še sedaj le pregostne vremenske nezgode, ti ljudje imajo sedaj zbog „reguliranja“ zemljiškega davka res kaj misliti. Ne samo da so čisti dohodki po „ljudomilih“ liberalcih skoro povsodi previsoko cenjeni, ne samo da je vsled tega davek skoro vsem zvišan, tudi takih naključeb, da je ta ali uni kos zemljišča temu odtrgan in na papirju drugemu prepisan, tudi teh je na stotine. Vsaj pri nas so nekemu kmetu, ki je imel nad 120 oralov zemlje kot pristavo v našem Pohorju, odpisali polovico enemu sosedu, dočim je druga polovica lastnina daleč proč bivajočega posestnika. Tako je tudi pri oralih marsikateremu kaj prirastlo, toda Bog vedi kje, če tudi lastnik vidi in vé, da mu povodnji in plazovi rodovitno prst le proč z zemljišča odnašajo. Da, pravi se, da je zoper to treba reklamirati. Prav, toda pozabiti se ne sme, da je še dosti takih, ki se z geometrijo niso toliko soznarili, da bi vedeli, ali se jim krivica godi, ali ne; zraven pa tudi: kdo neki ima zdaj v spomladnem času, ko je toliko družega dela, še čas, tiste suhoparne številke, ki mu kažejo, koliko mu njegovo zemljišče na leto dobička nese itd. pregledovati? Zlasti ako je zgubil, kakor smo sploh pri nas, že vso vero v to, da bo reklamiranje kaj pomagalo. Pri nas je že do tega prišlo, da se sploh ne veruje več, da bo še kedaj boljše, in kaj iz tega nastane, to si lahko vsak sam predoči. Nikjer ni toraj opaziti one živosti, katera daje znak čvrstega podvzetnega ljudstva. To je tudi vzrok onej malomarnosti, s katero se naše ljudstvo svojim voditeljem odziva, dasi tudi menimo, da nima malo odgovornost on, ki je one hiše pri reguliranju provzročil. Da poskusili bi naj ti gospodje, kako se sedaj, ko je že toliko zadolženih kmetov, ki so brez vsega kredita, kmetuje in javajne bi si kateri predznil toliko čistih dohodkov naračuniti, ako bi vzel v poštev, kaj vse je treba še družega našemu kmetu, da svoje zemljišče v dostojnem redu obdržati zamore. Lahko bi to sicer tu navel, pa ker je pametnemu človeku tako ena beseda dosti, tako naj to izostane.

Dalje pa sem dejal, da se še premalo misli. Mislim namreč gledé naše narodne ravnopravnosti, glede zagotovila naše bodoče eksistence. Naši kmetje, ki morajo težavno breme davkov enako z drugimi prenašati, smeli in

morali ki po vsej resnobi tirjati, da so tudi v uradnih enakopravni z drugimi, da se ne bo slovenski naš jezik trpel samo tam, kjer se davek plačuje, marveč tudi tam, kjer tudi zaradi drugih zadev treba znanja slovenščine. Potem bi vsaj imeli za naše z žulji pridobljene krajcarje nekaj odškodnine. Toda kakor je videti, še to ne bo kmalo. Prav zdaj, ko se toliko govori o ravnopravnosti ene narodnosti z drugo, moramo mi podravski Slovenci čutiti jezo naših nemčurskih vradnikov, kateri celo one nedolžne plakate, pólu nemške pólu slovenske tako izdelavajo, da se mora to poštenjaku že gabit. Zakaj so tedaj vmes slovenski napisi, ako se pa slovenskemu kmetu vedno le nemška stran izpolnuje, zakaj je Slovenec pri vradnji vedno le poslednji, če pa že celo pri deželni namestnji vedó, da smo popolnoma enakopravni? Nù reklo bi se lahko, kmetje zakaj si ne pomagate, zakaj ne tirjate glasno svojih pravic? Toda v odgovor bodi le to, kar sem že poprej omenil, da namreč naši ljudje ne verjamejo več, da bo kedaj boljše, zraven pa tudi mnogi kot neizbujeni se še ne zavedajo dosti svojih pravic, in taki se raje izognejo, ali bolje, ne nakopavajo na glavo nobene sitnosti. Naši poslanci sicer tožijo, da jih narod v marsičem zadosti ne podpira, toda dokler se njih gmotno stanje ne okrepi, bodo oni sploh le mislili, da so svojo domovinsko dolžnost storili, ako so oddali svoj glas, in z njim vred svojo bodočnost, narodnemu kandidatu, kateri ima skoro vso njih osodo v svojih rokah. Naj bi naši gg. poslanci pač te svoje imenitne naloge nikdar ne pozabili!

Toda bilo bi prečno, ako bi že na tem prenehal. Mnogim zavednim domoljubom, ki brez nade le ne moremo živeti, se dozdeva, da že vidimo vzhajati zarjo boljše bodočnosti. Prvo, kar mora vsakega Slovence radovati, je gotovo nerazrušljiva zveza slovanskih in družih pravomislečih poslancev naše narodnosti. Upamo vsaj, da odslej ne bo se treba več bati, da bi Poljaki, podučeni po mnogih izkustvih, začeli Slovanstvu nasprotno delovati, zlasti, ako se, kar Bog daj! tudi Rusija z njimi pomiri. Slovanom je bilo vsikdar, in posebno še sedaj, ko imamo toliko vzteklih neprijateljev, treba železnega in bratovskega edinstva, in ker je ona celó od višjega namestnika Kristusovega, svetega Očeta, poblagoslovljena, tako bo, vsaj upamo tako tudi njen obstanek vztrajen in neomahljiv, kar gotovo ne bo v malo korist vsemu Slovanstvu.

Slovani, kateri imajo v svojo bodočnost še véro in upanje, morajo si vzgojiti še tretjo medsobno čednost — ljubezen, in le takó bomo najlepše praznovali novopostavljeni praznik sv. Cirila in Metoda, ktereга nam je milost vidnega poglavarja sv. cerkve podarila. V drugič pa slutimo tudi, da bo potovanje Slovanov k nogam sv. Očeta v Rim, imelo zelo važen pomen tudi zaradi tega, ker bodo v tem poslanstvu zastopani, kakor čujemo, vsi Slovani. O naj bi pač blagoslov, ki ga takrat tam sprejmejo, donašal tudi stotere blagre naši bodočnosti! Naj bi pač tudi noben Slovenec, ki je svoje slovenske brate vsikdar in vse z enako ljubeznijo objemal in objema, kteremu je le mogoče, te priložnosti ne zamudil, da bi se sv. Očetu Leonu XIII. ne poklonil! Važno položje v kterem živimo, zamore biti nam le tedaj v korist, ako bodo naši voditelji navdušeni sreče vsega Slovanstva, ker to bo vplivalo tudi močno na naš prosti narod, ki bo po njih vnovič prerujen. Dà, tega se v Slovanstvu radujemo, Bog, da bi bila naša radost stalna!

Kaj bi še dejal o Slovincih? Kakor so naši časopisi že povdarjali in kakor sami opazujemo, nastopilo je naše slovstveno delovanje letos v izboren tir. Mislimo, da takó vsaj odgovarjamo svojej potrebi in poklicu. Da bi le ne zmanjkalo stanovitne vstrajnosti in pa — sloge, temelja vsakemu podvzetju! Naši domoljubi naj pusté, da sveti njih luč, ktera naj bo enaka vsem, ne pa le posameznim. Radi smo čitalij v „Slovincu“ izjavo nemškega mislonarja o Rusih, in če tudi lastnosti ruskega naroda že v našem lastnem videvamo, a ona blagodejna prijaznost višjih nasproti podložnim ta nam je res nekaj novega. Naj bi pač našlo to posnemanje tudi pri nas. Literati in drugi voditelji naši naj bodo raji bolj skromni proti inostrancem, kot domačinom, kajti zveza naša mora biti vsaj tudi enkrat dejanstvena. Sicer pa prosimo s tem vsacega, ki menijo, da so kri naše krvi, pa vendar pri vsaki priliki, kjer le zamorejo, tujcem dvoranijo, in si njih ljubav s tem pridobivajo, da naš jezik in svoj izvor prezirajo, — naj se taki vsaj slovenske rodoljube ne imenujejo. Kaj nam koristi cela kôpa brezznačajnikov, kateri pa nas le sramoté, ker menim, da tudi malo krdelo nima vzroka obupati, ako je le vzorno, domoljubno in — složno. „Förfäras ej du lilla hop“ (ne boj se malo krdelo)! začinja se molitev, ktero je za svoje vojaške kroge sestavil švedski kralj Gustav Adolf, in zgodovina nam pové, kako zmagovalno je on vodil svoje čete! Toraj tudi nam za brezznačajniki ne bo treba dosta žalovati, ker smo prepričani, da nam oni le škodujejo. Bodimo krop ali voda, samo mlačnejši nikari!

Kot Slovence, nas gotovo tudi zanimiva volitev ljubljanskih mestnih odbornikov, ker radi bi znali, kedaj dobí naša metropola pravo slovensko lice. Volilci, zbudite se, in pomnite, da kadar bo enkrat naše jedro zdravo, potem tudi ostali udje ne bodo dolgo bolehal. Na vas so obrnjene mnogih oči, toraj daj Bog, da nas naše pričakovanja ne goljufajo. Mi, ki obhajamo spomin Kristusovega vstajenja, radi bi še doživeli vztrajno vstajenje naših še v letargičnem spanju se nahajočih Slovencev v narodnem obziru, in ker to za gotovo pričakujemo, takó bo nam gotovo tudi v nekako tolažbo klic, ki ga poje sveta cerkev: Aleluja! Kristus, Odrašenik naš živí!

Z Dunaja, 20. aprila. (Državni zbor. Baron Švegelj. Državna sodnija.) Državni zbor bode imel prvo sejo v četrtek 28. t. m. Na dnevnem redu je državni proračun in denarna postava za tekoče leto. Seje se bodo pričenjale že ob 10. uri dopoldne ter navadno trajale do štirih ali petih popoldne, ker želi zbornica omenjeno postavo dovršiti vsaj do 20. maja, da jo bode mogla do konca meseca maja pretresti in skleniti tudi gospodska zbornica. S cerbi se moralo začasno pobiranje davkov vladi podaljšati še za en mesec, ker ta oblast s koncem prihodnjega meseca poteče. Med ženičvanskimi pripravami in svečanostmi, to je od 6. do 10. maja državni zbor ne bode imel javnih sej. Proračunske obravnave bodo gotovo jako burne in živahne, ker se bodo na obeh straneh čule marsiktere pritožbe. Nemški konservativni poslanci zlasti z naučnim ministrom niso zadovoljni in mu hočejo pri tej priliki marsikaj na srce položiti in ga prisiliti k odstopu. Ho hen w a r t o v klub bode imel že 27. t. m. zvečer ob 6. uri sejo, da se pogovori o državnem proračunu in o zahtevah, ki jih hočejo poslanci raznih dežel pri tej priliki sprožiti.

Baron Švegelj, kteremu je potekel odpust, je dejan v stalni pokoj. Na njegovo mesto

pride dosedanji ministerski resident v Washingtonu baron Majer, ki je neki prav izvrsten in vsestransko zanesljiv mož.

Pri državni sodnji se je pričela včeraj obravnava o pritožbi kneza Karlosa Auersperga zoper veljavnost državnih volitev velikega posestva v Gorenji Avstriji. Tožnika je zastopal baron Härdtl, ki je trdil, da se je krivica storila celemu velikemu posestvu, ker je vlada sprejela v volilni imenik več velikih posestnikov, katerih posestva še niso bila vsa vpisana v deželno knjigo. S tem je premenila volilni red, in prememba volilnega reda je reč, ki spada k vstavi. Vlado je zagovarjal baron Plappart, ki je sodnji odrekal oblast to reč presojevati, ker ima pravico soditi o veljavnosti državnih volitev samo državni zbor. Ako bi si to pravico prilastovala tudi državna sodnja, bi se lahko primerilo, da bi dve samosvojne oblasti zoper katerih razsodbe ni nobene pritožbe, morda ravno nasprotno razsodile, česar pa postavodajalec gotovo ni nameraval. Tudi pritožba ni opravičena; pritožniku se ni kratila vstavna volilna pravica, za druge pa nima nobene pravice se pritoževati.

Prvo prašanje bilo je toraj to, ima li državna sodnja pravico pritožbo sploh razsojevati ali ne? Razsodba o tem vprašanju se je danes ob desetih dopoldne razglasila.

Predsednik dr. Unger je namreč v pričetku današnje seje razglasil razsodbo, da ima drž. sodnja pravico soditi o tej zadevi, in da se tudi tožniku ne more odrekati pravica za pritožbo. Vsled tega se je obravnava nadeljevala, ter je bila okoli dveh popoldne sklenjena. Razsodba pa se bo razglasila še le v ponedeljek 25 aprila o popoldne.

Domače novice.

V Ljubljani, 23. aprila.

(Cesarjevič Rudolf) se je s svojega dolgega popotovanja zopet srečno povrnil v avstrijske dežele. V sredo 20. t. m. je došel v Trst, kjer je bil od prebivalstva sijajno sprejet in pozdravljen, v četrtek je ogledal parni mlin g. Economa, novo luko, magazine, sv. Roka, kjer ladije delajo in ladijo „Tegetthoff“, lojdiv arsenal, kjer je bil pričujoč, ko so novo ladijo „Helios“ v morje spustili, ob 6. uri zvečer pa se je z nagličem odpeljal iz Trsta ter je došel ob 10. uri v Ljubljano, kjer je pa brzovlak obstal samo navadnih 6 minut. Na kolodvor sta bila prišla g. deželni predsednik Winkler in župan Lašan pa mnogo občinstva. Ker eo bila pa okna pri vozu, v katerem se je peljal cesarjevič z velikim vojvodom toskanskim, že zagrnjena in se je ljudem naznanilo, da cesarjevič že počiva, ostalo je ljudstvo mirno in tiho ne samo, ko je vlak stal, ampak tudi ko se je odpeljal.

(O mestnih volitvah ljubljanskih) ima zadnji „Laib. Wochenblatt“ članek, v katerem zopet tarna, da stanja vstavoverne stranke na Kranjskem nihče ne more zavidati. Naši vstavoverci so kakor razcerkljani otroci; od vlade do zadnjega cestnega pometaja bi se moralo vse po njihovi volji ravnati in ponižno popraševati, kaj želé in kaj naj se zgodi. Ker pa vlada svojih vradnikov več za nje na volišče ne komandira, javkajo, da se jim sila dela. Po vsej pravici toraj „Laib. Zeitung“ liberalno gospodo vpraša, kaj se je vendar zgodilo in zamorejo li eno reč imenovati, s katero bi bila vlada njihove pravice žalila? Gledé volitev samih povdarja „Laib. Zeitung“, da jih vlada pri agitaciji nikakor ne bode motila, ona hoče ostati nevtralna in neče stranke hujskati zoper

stranko, ker bi morala s takim ravnanjem zgubiti vse zaupanje pri ljudstvu. Nam je tako ravnanje po volji. Mi za pridobitev zmage, ne kličemo vlade na pomoč, pač pa moramo odločno oporekati takemu ravnanju, kakoršno je bilo prej v navadi, ko so namreč načelniki raznih vradov in šol sklicevali svoje podložne vradnike ali učitelje, ter jim zaukazovali, katere kandidate naj volijo. Naj se le našim vradnikom pustí prosta volja, in videlo se bo, na kateri strani je večina. Iz omenjene opazke „Laib. Zeitung“ mora pa vsakdo tudi sklepati, da tisti c. k. vradniki, ki jih je konstitucionalno društvo sprejelo za svoje kandidate, niso kandidati vladini. In ako pomislimo, kako silno je konstitucionalno društvo v svojem zboru od 18. februarja t. l. nasprotovalo vladi ter ji napovedovalo odločen boj in vstrajno nasprotstvo, pač ne moremo prikriti začudenja svojega, kako moreta gospoda c. k. vradnika grof Chorinski in šolski nadzornik Pirker privoliti, da ju ravno to konstitucionalno društvo za svoja kandidata oklicuje? Ministerstvo pač silno rahlo in počasno ravna, ali dokazov imamo dovolj, da ono ravna dosledno in ter odločno, in da se prav zelo motijo oni vradniki, ki mislijo, da smejo proti vladi rogoviliti; naj kot zgled navedemo le g. barona Švegljna. Ako bi pa ta zgled našim gospodom vradnikom ne zadoštevaj, bodejo imeli priliko nad drugimi se učiti, da vladina veljava silno škodo trpi, ako ji njeni lastni služabniki nasprotujejo, in da nebena vlada tega ne sme in ne more dopuščati.

(Občni zbor Vincencijevе družbe) bo 24. t. m. ne o 1/25, ampak o 1/26 v Alojzjevišču. Prijudno povabljeni so dobrotniki in prijatli.

(Sveto leto), katero se je v Rimu pričelo 19. marca v god sv. Jožefa in se v Evropi sklène s 1. novembrom t. j. godom vseh Svetnikov, po družih ozemljah pa z zadnjim decembrom, se v škofiji ljubljanski po knezoškofijski vravnavi začne belo t. j. prvo nedeljo po velikonoči. Tedaj se ima papeževu pisanje s potrebno razlago brati vernikom z lece in na večer četert ure po vseh cerkvah z vsemi zvonovi v škofiji naznanjati začetek, 1. novembra na večer pa zvršitev svetega leta. S poglavarjem svojim Leonom XIII. čuti vsa katoliška cerkev v kolikih stiskah se nahaja človeštvo in kako silno potrebno je zoper tolike skupne napade združevati se v skupni molitvi in z resnično pokoro.

(Društvo ljubljanskih kupcev) se je osnovalo in je imelo včeraj v mestni dvorani prvi zbor.

(Čast. p. Beda Vestenek,) sprva Jezuit, potlej Trapist v Bosni, je s papeževim privoljenjem vstopil spet k Jezuitom in biva vže v Šent Andreju na Koroškem.

(Matica Slovenska) bode prihodnjo sredo 27. t. m. ob 5 popoldne imela svoj občni zbor (XVII). Vabila k temu so z dnevnim redom došla družnikom, ter listnica odbornikov, kateri letvs izstopijo, pa se po pravilih lahko zopet volijo. Ker gospoda M. Herman pa Fr. Souvan ne želita več biti voljena, so nekteri vže po Novicah, da se glasovi po nepotrebnem ne razcepijo, nasvetovali, naj se volijo poslednji gospodje odborniki: Karol Klun, dr. Poklukar, Ivan Tomšič, dr. Sterbenec, Fr. Kosar, Karol Šavnik, dr. Tonkli, dr. Jeglič in prof. Wiesenthaler. Poslednji se sicer v zadnjih Novicah izgovarja s preobilnim delom svojim. Ta preobilnost pa bode trajala pri njem le prihodnje tri mesece, in tudi drugim odbornikom se opravi ne manjka, toraj hočejo omenjeni družniki vendar le voliti po nasvetovanem redu. Opominja se, da se nasveti, kateri se imajo

obravnavati v občnem zboru, po pravilih morajo staviti po odboru in prej temu naznaniti. Kteri doslej niso volilnih listkov vže poslali, so prošeni, naj to vsaj do srede 27. t. m. storijo ali pa se zborovanja osebno vdeležijo.

(Najvišje potrdilo) so dobile te-le od deželnega zbora kranjskega sklenjene postavé: 1. Postava, kako je novčne dolgove iztirjevati od občn in skladnih družb; 2. postava, s katero se spremeni §. 66 občinskega reda za Kranjsko, in 3. postava, s katero se dajo natančnejša določila za gospodarstvo cestnih odborov in glavnega pa podružnih odborov za osuševanje ljubljanskega mahu. Prvi dve postavi ste bile sklenjeni že l. 1878, pa tedaj niste bile dobile najvišega potrdila.

(Sneg) je pretekle dni padal med dežjem in pobelil strehe, ter nam napravil neprijetno hladno vreme.

(Žrebanje kranjskih zemljišnih obligacij) bo v soboto 30. t. m.

(V popravek in v pojasnilo). Kar smo zadnjič poročali o burnem volilnem shodu tretjega razreda, moramo glede g. dr. Zarnika v toliko pojasniti, da je on, kakor zdaj zveemo, slučajno palico pri sebi imel, kakor jo ima navado nositi, in ko so se začeli naši možje napadati, je v naglosti vstal in roko dvignil, pri tem pa pozabil, da ima palico v roki, tako je z roko vred tudi palico vzdignil. Na kako teroriziranje toraj ni mislil. To tem rajši popravimo, ker nečemo nikomur krivice storiti, naj menj pa staremu boritelju za narodne pravice, ter upamo, da našemu prvemu poročilu nobenih slabih namenov podtikal ne bo.

(Konfisciran) je bil včeraj „Sl. Narod“ zaradi članka o okrajnem sodniku Ogrincu.

(V Ljubljano skočila in utonila) je pred dvema dnevi gospa Klobučarjeva, rojena Glančnikova. Vojaki pri kosarni so jo neki videli, kako se je pripravljala v vodo odloživši klobuk in dežnik, pa je niso mogli rešiti, ker je voda silno velika. Trupla še niso našli. Vzrok samomora so bile neki nesrečne domače razmere.

Razne reči.

— † Preč. Jurij Smiciklas, križevski grško-katoliški škof, je 20. t. m. umrl.

— Odlikovanje. Okrajni sodnik g. Janez Košir, ki gre v stalni pokoj, dobil je pri tej priliki v pripoznanje njegovega marljivega in izvrstnega delovanja naslov in značaj c. kr. deželnosodniškega svetovalca.

— Iz Kamnika se nam poroča, da je deželni poslanec Kecalj nevarno zbolel; zdravniki neki nimajo upanja, da bi zopet ozdravil. — V Celji pa je menda tudi hudo zbolel tamošnji župan Neckermann.

— Duhovske premembe v ljubljanski škofiji: Č. g. dr. Josip Marinko pride za kaplana k sv. Petru v Ljubljani. Čast. g. Jakob Sušnik je prestopil v red bosopetišk karmelitov. Razpisane so fare: Ig (1. aprila), Vavta vas (20. marca) in Brusnice 18. marca.

— V Poreško-poljski škofiji: V Labinu je 20. sušca umrl preč. g. Ant. Pavlovič, in 2. mal. travna pa preč. g. Ant. Gergorinič; oba župnika v pokoju. Č. g. Bern. Maluša je postal korvikar in duh. pom. v Poreču. Čast. g. Jern. Rocco, korvikar v Poreču, je postal dopisni ud akademije Tiberinske v Rimu.

— V Franc Jožefovi kosarni na Dunaji, kjer stanuje naš domači Khunov polk, so tatje vkradli 120 parov perilne obleke in 12 vojaških sukenj.